

Nou abonament la „GAZETA TRANSILVANIEI.”

Cu 1 Octombrie 1889 stilu vechiu
se deschide nou abonamentu la care in-
vităm pe toți amicii și sprijinitorii foicei noastre.

Prețulu abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: pe trei luni 3 fl.
pe șase luni 6 fl., pe unu an 12 fl.

Pentru România și străinătate: pe trei
luni 10 franci, pe șase luni 20 franci, pe unu
anu 40 franci.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria: pe anu 2 fl. pe
șase luni 1 fl.

Pentru România și străinătate: pe anu 8
franci, pe șase luni 4 franci.

Abonarea se pôte face mai ușor și
mai repede prin mandate postale.

Domnii, cari se voru abona din nou,
să binevoescă a scrie adresa lămurită și
a arêta și posta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei”.

Brașov, 26 Septembrie v.

Contribuabilii noștri, fără deose-
bire decă, au depus séu nu esamenul
de calificațiune din limba maghiară,
au învățat sé ntelegă cuvântulu
„potado,” sé cunoscă amarú însemnă-
tatea lui. Nu de multú amú arătatú
la acestú locú, câtú abusu se face cu
acestú sistemú de „potado,” adecă cu
aruncirile de dare, ce se încarcă ne-
conținutú în spinarea comunelorú.

Dér puținú dintre contribuabilii
au avutú până acum nenorocirea de a
afla ceea ce însemnă *cultur-potado*.

Intre aceștia se numără locuitorii
comitatului Târnavei micé, cari au fostú
constrinși în urma hotărârii reprezentan-
ței comitatense, pe care ministeriul de in-
terne a aprobat’o și întărit’o, a plăti
2% aruncú (potado) pentru scopurile
Kulturgyletului ungurescú.

În urma acésta s’au încassatú în
restimpú de doi ani de zile dela locuitorii
comitatului Târnavei micé, fără deose-
bire de naționalitate, 10,000 florini,
cari s’au predat Kulturgyletului din Clușiu.

Incurajați de acestú rezultatú,
fișpanulú șovinistú și cu ómenii
sêi au înscenatú în ședința re-
presentatei comitatense din 4 Octom-
vrie a. c. o demonstrațiã în favórea
planurilorú lorú șuchiate, hotărîndú
„cu unanimitate” (se vede că n’a fostú
de față nici unu reprezentantú nemaghiarú),
ca să adreseze o circulară cãtră tóte
comitatele, provocându-le să urmeze
esemplului datú de comitatulú Târnavei-
micé și să voteze și ele tóte unu
kultur-potado de 2% pentru Kulturgylet.

Circulara din vorbă, subsem-
nată în numele „publicului” comita-
tului Târnavei-micé de viceșpanulú
de acolo, cuprinde unele pasage fórte
ciudate și caracteristice pentru starea
psihică a ocârmuitorilorú numitului
comitatú.

Înainte de tóte se provocă tóte
comitatele la emulațiune în votarea
acestui „kultur-potado” pentru mărirea
patriei, pentru ridicarea puterii ei,
pentru susținerea materială a reuniunii
(Kulturgyletului), care luptă pentru
vecinica esistență a patriei.

Așadér ca patria să fiã preamărită,
ca să i-se ridice puterea și ca să i-se
asigure pentru veci esistența, aderenții
fãimosului fișpanú Bethlen Gabor
pretindú dela locuitorii nemaghiari,
cari facú majoritatea covârșitoare a
poporațiunii în comitatele ardelene,
să aducă jertfe pentru o reuniune,
ce și-a alesú ca scopú să-i desbrace
de limba și cultura lorú națională și
să le impună limba și cultura maghiară.

Pentru ca să trăiescã în

veci acésta patriã, se cere dela
Români și Sași să se subscrie ei înșiși
sentința de mórte națională, ba mai
multú, să contribuie cu mari jertfe
pentru a ajuta ca să se și esecute
mai curândú.

Și ceea ce este și mai bătătorú
la ochi, nu se sfiescú ocârmuitorii
Târnavei-micé a se provoca, pentru
susținerea invitării lorú la unu
articulú de lege (15 din 1883), în care
se dice, că comitatele își potú impune
dãri pentru scopuri culturale.

Nu se sfiescú, pentru că „cu
bucuriã au esperiatú, că guvernulú cu
patriotică grabă a întăritú hotărîrea
luatã de ei în felulú acesta”.

Nu vede d-lú Tisza ce-a făcutú,
când nu s’a rușinatú înainte lui
Dumneșeu și a ómenilorú de a aproba
hotărîrea reprezentanței comitatului
Târnavei micé, cu tóte că arunculú
de dare cerutú de ea avea să servescă
numai interesele de cultură ale unei
pãrți a locuitorilorú comitatului,
lovindú în interesele de dezvoltare și
de cultură ale celeilalte părți?

Acum Bethlen Gabor cu soții
sêi se provocă la concesiunea mini-
sterială și cerú „jertfe” dela toți
fără deosebire în pretinsulú „inte-
resulú patriei” și pentru „întărirea
elementului maghiarú, ca elementú
care constituie statulú”.

Etã fructele nenorocitei politice
tisziste!

Pașalele din comitatulú Târnavei-
micé se încumetă a lovi în față
principiulú dreptății și alú libertății,
legi și constituțiã, echitatea și buna
cuvință, numai și numai basați pe
„îmbucurãtoarea aprobare” ce a
primit’o procederea lorú strigãtoare
la cerú dela guvernú!

Cine turburã dér pacea dintre
naționalități, cine încurajezã ne-
bunescile planuri și proiecte șo-
viniste, decă nu însuși guvernulú
ungurescú?

Fiã siguri însé Bethlen Gabor
cu soții sêi, că-și vorú primi rês-
punsulú ce-lú meritã nisce apostoli
atãtú de îndrãsneți pentru „kultur-
potado”!

DIN AFARĂ.

Regina Natalia și Scupcina.

Cei din Belgradú așteptã cu mare
încordare ziua de 13 Octombrie, când
se întrunesc Scupcina cea nouă, dela
care așteptã aderenții Reginei o res-
olvalre în afacerea întrevederi cu Regele
Alexandru. Mulți își punú speranța în
șeful radicalilorú, în d-lú Pasici, despre
care se dice, că va fi alesú președinte
alú Scupcinei. Precum se scie, acestú
bãrbatú are o majoritate impunătoare
de 101 soți de principii, față cu 15
liberali. Elú e și unu inamicú declaratú
alú regelui Milanú. Decisiunea acestuia
în cestiunea întelniei Reginei Natalia
cu Regele Alexandru a sositú în Belgradú.
Se asigurã cu hotărîre, că în rês-
punsulú séu regele Milanú consimte în
principiu la întelnire, dér adaugé, că
elú ca tutorú lasã în séma regenții să
reguleze amăruntelú întelniei Regelui
Alexandru cu mamã-sa.

Mănăstire munteneagrã în Rusia.

O scire din Moscva spune, că la
dorința esprimatã de principele
Neculae alú Muntenegrului se va
ridica acolo o mănăstire munteneagrã,
unde să aibã locuință și întreținere
permanentã cãlugării munteneagreni
și seminaristi, cari petrecú în Rusia.
Cheltuelile construirii și ale întoc-
mirii le va suporta orasulú Moscva.

Congresul american.

Marția trecutã s’a întrunitú în
Washington congresulú americanú.
Despre țelurile ce le urmãresce
congresulú se scrie din Londra urmã-
toarele:

Congresulú statelorú americane
însenuzã o nouã epocã în istoria
politicã a semiglobului vesticú.
Pentru întâiași dată se adunã
deputați ai tuturorú statelorú
independente ale Americii, din
nordul ca și din centrulú și din
sudulú

FOILETONULÚ „GAZ. TRANS.”

Capulú lui Iordache.

Narațiune istorică de Mauriciu Tokai.

(Urmare și fine.)

Nici acum încã nu poruneci Girlet
Aga, ca să dea cu tunurile în mănăstire.

Vé veți schimba hotărîrea până
mãne, cugetã elú, séu decã nu, și într’o
sépemãna. Stați sé fiți chinuți de fóme,
apoi atuncú sciu că vé veți preda.

Doué zile ținú elú trupele sale într’o
departare órecare de mănăstire, dér
într’unu cercú strãnsú împrejurulú ei,
pentru ca sé nu pótã scãpa nimenea.
În ziua a treia se isprãvirã tóte provi-
siunile în mănăstire.

Iordache transportã scumpulú ca-
davru alú sorei sale în criptã, apoi
adunã pe soții sêi și pe locuitorile
mănăstirei în sala cea mare.

Decã nu s’ar afla altú drumú spre
mântuire, decãtú celú cãtrã cerú, pe
acela vorú merge.

Toți pricepurã la ce făcea alusiune
Iordache. Fiecare în tãcere strãne
mãna dréptã a cãpeteniei lorú, chiar și
plãpãnde cãlugãrițe, deși sciau că prin
acésta își iau rãmasú bunú dela
viéta

acésta. Se luã hotărîrea, că Iordache
să se cobóre în criptã, în vreme ce
cãlugãrițele și eteriștii vorú cânta
„Dómne milnesce-ne”. Încetãndú și
ultimele acorduri ale cântecului
morțilorú, tuturorã cunoscutú, atuncú
Iordache să arunce în aerú tótã
mãnăstirea.

Nu este acesta unu cugetú sublimú?

Care nu gãsesce, că e sublimú sé
mórã astfelú unitú cu iubii sêi într’unu
momentú, și sé nu se cobóre în
criptã, ci să fiã îngropatú în nori,
acela póte merge, pórta îi stã
deșchisã, drumulú cãtrã grația
Turcului îi e deșchisú!

Toți tacú, toți rãmãnú, numai
unulú pãșese din șirurile lorú, numai
unulú preferã mai bine o viéta
rușinosã, decãtú o mórte fericitã,
Mariotú, mirele miresei celei
înlemnite.

— Mariotú! — esclamã Iordache,
acoperindu-și fața cu amândoué
mãnilé. — Tu, celú mai bravú
dintre eroi! Tu, fala mea, la care
am ținutú mai multú decãtú la
mine însu-mi, tu vréi sé capitulezi
singurú! Mirele nu vrea sé împãrtã
mormântulú cu mirésã sa, celú
din urmă erou alú eteriei nu
voiesce sé mórã cu frații sêi? Du-te,
dér nu spune nimenuia, că ai
fostú din ai noștri.

Cei cari se consacraserã morții se
abãturã cu scãrbã dela acela, care
n’avea inimã în elú și lú îmbrãncirã
afarã pe pórta.

Mariotú, hutorãndú o cãrpã albã
în aerú, fugi până în tabera
turcescã la cortulú lui Girlet
Aga, cãruia îi și dedú armele și
abia rêsufãndú díse:

— Pré îndurãtorule Aga, tu ai
fãgãduitú grația eteriștilorú, decã
țilú vorú da pe conducetórorulú
lorú, pe Iordache, lasã-i să
mèrgã înpace, eu suntú Iordache;
însé grãbesce-te cu grațiarea,
cãci într’o órã nu vei mai
vedea, decãtú morți.

Pe când vorbia acestea, soții
sêi îl blãstãmau și numele lui
ilú șterserã din șirulú eteriștilorú.

Cu o bucuriã saticã porunci
Girlet Aga, ca pe Mariotú să-lú
punã în fiare, apoi trimise unu
solú la mănăstire cu scrisórea
de grațiare sigilatã, în care
toți erau puși în libertate,
putéu sé mèrgã ori și unde.

Cei împresurați primirã cu
uimire grațiarea, care nici nu o
așteptau.

Scrisórea de grațiare era în
mãnilé lorú, ea le promitea
viața și libertate. Ah! viața și
libertatea suntú cuvinte

asa de suridëtóte, care ademenescú
pe ómenii sërmani și flãmãndi.
Toți cetirã scrisórea, și inimele
lorú se înmuierã.

Iordache ședea deja în criptã,
pentru că de ar fi fostú de față
la cetirea scrisórei celei mincinoșe,
ar fi rupt’o și ar fi aruncat’o
la piciorile solului.

Elú ședea josú în criptã și
aștepta înzadarú ca să audã
susú cânteculú morțilorú. Eteriștii
deșchiserã pórta mănăstirei,
eșirã, și încredându-se în
scrisórea de ocrotire, depuserã
armele.

Iordache așteptã înzadarú
cânteculú morțilorú. Vêdendú
Girlet Aga pe eteriști fără
arme, porunci să-i punã pe
toți în fiare.

Înzadarú se provocã ei la
scrisórea de grațiare. Aga ridea.
Acea scrisóre n’avea valóre,
în locú să fi fostú scrisã pe
piele de caprã, fú scrisã pe
piele de cãne, în locú să fie
sigilatã cu cãrã, fú sigilatã
cu pãne. Frumósã prive-
liscé va fi pe piața Hebdomon.

Starița mănăstirei se rugã
de Aga, ca mai înainte de a
muri să le fie permisú să
întoneze înainte icónei Maicei
Domnului cântarea morțilorú.
Cântare așa de frumósã
n’a auditú vre-odatã unu
Moslim.

ei, într-o intrunire politică, cu scopul de a înființa un fel de „uniune vamală“, dăr cu tendință politică îndreptată contra Europei. Pote că e pră de timpuriu a judeca deplin importanța acestei nouă creațiuni politice, dăr bărbații de stat ai Europei vor face bine să o urmărească mereu cu atențiune, nu atât din cauza urmărilor politice, câtă mai multă din cauza urmărilor economice ce ar pute rezulta din această alianță vestică.

Două proteste ale Sultanului din Zanzibar.

Precum se anunță pe cale telegrafică, Sultanul din Zanzibar a protestat în contra menținerii dispozițiunii, prin care se opre vîndarea de arme în Zanzibar, după ce blocada Africeii orientale s'a ridicat. Ună altă doilea protestă e îndreptată în contra dispozițiunii comisariului imperiului german Wissmann, care amenință cu grea pedepsă vîndarea de arme de-alungul liniei germane a litoralului. Sultanul susține, că dreptă despăgubire pentru concesiunile ce le-a făcut el în privința sclăviei i-s'a promisă ridicarea blocadei, și cu tôte astea blocada există încă de fapt, afară de linia engleză a litoralului.

SCIRILE ȚILEI.

Microbul unei bôle de vite. Cetimă în „Romănul“: D-lă prof. Dr. Babeș, care în vîra trecută a descoperit în globulii de sînge microbul bôlei de vite numite până aici gastro-enteronefrita, care discredita vitele nôtre pe piețele străinătății, ér d-sa a numit-o *hemoglobinuria bactericnă a bouului*, acum a confirmat cu desăvîșire această descoperire științifică importantă prin faptul, că a reușit cu bacteriile descoperite de d-sa să producă experimentală la institut bôla caracteristică la vite. Vineri d-lă primar a fost în persoană la Institut și s'a convins de acestă experiment. Acum nimic nu mai rămăne la îndoielă, că se se aplice de poliția sanitară măsurile cele mai energice spre a combate această bôla, după propunerile comisiei veterinare spre acestă scop sub președința d-lui Dr. Babeș.

Bôla de gură s'a ivit și între vitele cornute din Seps-Sân-Georgi.

Focul din Avrig a izbucnit la 20 Septemvre n. după amiazi într-o șură, și bătînd vîntul, s'a întins focul peste partea aceea a satului, care se află lângă podul Oltului. În scurtă vreme fură cuprinse de foc case, șuri, grajduri și jireți de lemne. Mulțămită încordărilor celor mari ale pompierilor din satele vecine, precum și ale batalio-

nului 28 de vîntori, care în călătoria sa cătră Bosnia, se afla încuartat acolo, s'a putut înăbuși focul. Chiar d-nii oficeri contribuiră multă la localizarea focului. Pe lângă aceștia se mai distinseră gendarmii de acolo, precum și corporalul Russu, care cu pericolul vieții sale scăpă din flăcări trei copii. Cu totul au ars 40 de locuințe, afară de grajduri, șoprone ș. a., multora nu le-a rămas decătă viața; din toți numai unul a fost asigurat, astfel încătă bieții locuitorii așteptă cu grăză iarna. După ce se stinse focul, plecară pompierii din satele vecine fiecare pe la casele lor. Pe pompa dela Racovița, care se întorcea acasă, se afla și un copil. Trecînd pompa printr'ună părău, care crescuse tare din cauza ploilor, se răsturnă și copilul cădî în apă unde se și înecă.

Grindină. În Hașagă a cădută la 3 Octomvre n. grindină câtă aluna de mare, care a făcut mară stricăciună în varșă și în struguri. Secerișul fiind slab, notarul local rugase oficiul de dare să aștepte pe contribuabili până după culesul viilor. Acum bieții omeni și-au pierdut și din această parte speranța. Ce se vor face sărmani de ei? De asemenea au fost nimicite viile în parte în Cinadea, ér de tot în Șeica mică și în Agribiciu.

Din Brăila ni-se scrie cu data de 12 Septemvre: Domnule Redactor! Vă rugăm respectuos să bine-voiți a da loc în colonele multă prețuitului D-vostre diartă următoarelor rënduri, pentru care vă mulțămim cu anticipațiune. În luna Iulie trecută, ivindu-se ocaziunea de a avea câte-va țile în mijlocul nostru pe d-lă institutor Zosim Butnară din Brașov, după stăruința ce noi am pus pe lângă d-sa, a bine-voit să convină a ne distra, în sêra țilei de 30 aceeași lună, cu o seriă de cîntări naționale, în localul deschis al teatrului de vîra din grădina hotelului Rally. La acea producțiune a asistat un număr și ales public românesc care, pe câtă scimă, a rămas mulțămit de modul cum d-lă Butnară a executat frumosele nôtre cîntece naționale. Ne facem dără o plăcută datoriă de a adresa și pe calea această mulțămire nôtre d-lui institutor Butnariu pentru bunăvoința ce a avut-o de a face să audim frumosele nôtre cîntece naționale în adevărata lor originalitate. De aceea, în speranță, că îl vom revede încă în Brăila, îi transmitem prin intermediul D-vostre frățescile nôtre salutări. D. Boantă, Ioan A. Barbu, Ion N. Purcărea, Vasile Rădulescu, A. Bunca.

Condamnați la mörte. Curia din Pesta a întărit sentința tablei r., prin care Ianos Molnar, Mihaiu Molnar și Istvan Sebök jun. sunt condamnați la mörte prin spîndurare, ér Istvan Csermak la 15 ani temniță. Causa e, că condamnații, la îndemnul lui Istvan Sebök jun., pentru 100 fl. au omorit pe tatăl acestuia, cu care el nu trăia în bună înțelegere, precum și pe sora lui.

Jăfuirea poștei din S. Szt. György. Despre jāfuirea poștei din Seps-Sân-Georgi află „Kr. Ztg.“ următoarele: În 6 Octomvre n. puseră mîna gendarmii, după o căutare de 23 de țile, pe un individ anume Tanczos Todor Ianos, care a luat parte la jāfuirea poștei dinpreună cu țeranii Soffrom Andras și Tanczos Michaly. Omorul se dice, că l-au săvîșit anume acești doi din urmă. Ca urțitori intelectuali — cari însă au fost de față la săvîșirea crimei — indică gendarmeria pe doi indiviți cu nume rêu din classă mai alésă. Cei doi dintăiu sunt țeran, ér cești din urmă „omeni nădrăgari“. Se pare însă, că e numai o mistificare, pentru că indiviții indicați de cei areștați în timpul acela erau deja puși la rēcôre. Tanczos Todor Ianos mărturisește, că ar fi primit dela făptuitorii principali ai crimei 50 fl., pe cari i-a și predat gendarmilor. Pe lângă acestea aduseră încă gendarmii două puseci și un topor, presupunînd, că acestea ar fi armele, cu care s'ar fi comis omorul.

Darea de sêmă a lui Iranyi.

Nici conducătorul stăngei estreme Daniel Iranyi n'a putut să rămăne îndărătul lui Tisza și a lui Apponyi. Și el și-a făcut darea de sêmă înaintea alegătorilor săi din Békés în 7 Octomvre st. n.

Daniel Iranyi s'a ocupat în vorbirea sa cu deamărutul de bugetul statului. După preliminarul pentru 1890 deficitul se urcă la 6 milioane, dăr dice Iranyi, după socotela opoziției el este multă mai mare. Nu s'a împlinit prin urmare promisiunea lui Tisza, că până în 1890 va restabili echilibrul în finanțele statului. Vorbind despre legea militară Iranyi dice, că răspunderea pentru tôte cele petrecute cade asupra guvernului.

Iranyi vorbind despre planurile de reformă administrativă dice, că încetarea selfgovernemintului comitatelor, amenință a răsturna ultimele stavile ale independenței naționale.

Partida dela 1848 este hotărîtă de a susține dreptul de liberă alegere de până acuma al comitatelor.

Iranyi respinge faimele, că partida

dela 48 s'ar fi unită cu opozițiunea moderată. Acestă nu-o concede trecutul partidei.

Iranyi crede, că partida dela 48 mai curîndu său mai tărdu va învinge.

Têgulă de vite dela Constanța.

De ună timp forțe îndelungat, scrie „Curier. Financiar“, comerțul de vite al Romăniei cu străinătatea atinge sume forțe însemnate. Austro-Ungaria, cu deosebire, și chiar piețele germane, absorbă o bună parte din rîmătorii și din vitele cornute mari și mici. În ultimii câțiva ani însă, acestă comerț a întempinat piedeci, care i-au adus mari pagube; esportul de vite pentru Austro-Ungaria a fost aproape cu totul prohibit, sub pretext de bôle contagiose, prin șicane vexatorii făcute fiă la fruntarii, fiă în tîrgurile mari ungare, unde vitele erau duse pentru desfacere. Prin urmare și esportul de vite pentru acele țeri, cari trebuiesc să urmeze calea prin Austro-Ungaria, a avut acești sörte.

A trebuit dăr, pentru a evita pagubele ce se făceau comerțului de vite romăne, să înlesnim vîndarea și să deschidem nouă debușuri cătră țările depărtate, prin înființarea de mari tîrguri internaționale pe teritoriul român. Așa am fundat mai întăiu tîrgul pentru rîmătorii dela Severin, și la 15 Septemvre curentă s'a inaugurat de cătră d. Păucescu, ministrul domeniilor, tîrgul de vite dela Constanța.

Prin înființarea acestui din urmă tîrg, se înlesnesce esportul pentru Turcia, Egipt, Asia, Italia, Grecia, Rusia, etc. de boi, vaci, tauri, juncani, viței, bivoli, mălaci, berbeci, oi, miei, capre și ieți.

Avantajele ce elă prezintă sunt imense: pe de o parte dă crescătorilor de vite însemnate înlesniri pentru vîndarea vitelor, și pe de alta oferă cumpărătorilor complectă siguranță, că vitele ce cumpără sunt neatinse de bôle, deoarece tîrgul servă și de carantină pentru tôte vitele, cari se aduc în elă spre vîndare.

Și, în adevăr, aceste vite trebuie să fiă însoțite mai întăiu de ună certifi-cată constatînd, că în locul de unde vin, nu există nici o bôla și că vitele înșle sunt sănătoșe; după sosirea lor în tîrg, ele sunt examinate de medicul veterinar al tîrgului și nu sunt permise decătă numai după ce se constată că sunt în perfectă stare de sănătate; oșebit de această, înainte de a fi introduse în tîrg, sunt ținute în carantină, cele mărunte 3 țile și cele mari 7 țile, și se îngrijesc sub ochii veterinarului în localuri speciale. Numai după tôte aceste încercări vitele sunt introduse în tîrg spre vîndare. Acestă ca garanții de sănătate.

Ca înlesniri de vîndare, tîrgul oferă pe cele următoare:

Mai întăiu, cine vrea să și aducă vitele la tîrg, găsește în tôte porturile mai însemnate ună omă care se înlesnescă trecerea Dunării, singura parte grea a călătoriei; și, decătă nu voiesc să le aducă singuri, n'are decătă se scrie,

Girlet Aga era curios, să audă cîntarea de morți a ghiaurilor. Pote fi pentru urechea Mohamedanului o armoniă mai plăcută ca cîntarea necredincioșilor oșândiți la mörte?

Iordache sta singur în cripta cea liniștită cu lunta aprinsă în mână, cu capul rădămat pe cosciugul, în care odihnea soru-sa. Intr'aceea pătrunseră până la el durerosele acorduri ale cîntărei.

Acestă o aștepta el. Cîntarea răsuna totă mai lină, ér când ultimul acord se stinse, sbură mănăstirea în aer, îngropînd soldați, ghiauri prizoneri sub ruinele sale.

Trecură două luni dela cele petrecute. În spitalul din Stambul deschise ochii după două luni de amorțire un soldat schilav; întręga sa figură era sdrobotită, fața arsă, așa încătă de abia se mai cunoscea, totul părea a fi mai multă o masă de carne decătă un om.

— Ai durmit cam mult, cumetre, — îl agră în limba turcescă un îngrijitor, care sta lângă el.

— Unde mă află? — întrebă bolnavul, aruncînd uimit ochii împrejurul său.

— Deocamdată pe pămînt. Nu mai lipsea mult, și ai fi fost acum în paradisul lui Mohamed. Acestă este spitalul din Stambul.

— Și cum am venit eu aici?

— Ai fost scos de sub ruinele mănăstirei dela Secu. Acolo zăcei între bolovani și cărămiți lângă eroii ceilalți, hainele tale îți arseseră cu totul, nu se scia de ești Turc sau rebel. Decătă ai fost rebel, țineți acum gura.

Bolnavul tăcu. Era Iordache. În spital ilă tractau și îl îngrijău ca pe un soldat turc.

După câteva săptămâni pută sta pe picioare. El rămasese schilav, cu brațele rupte, cu membrele amorțite. I dederă drumul din spital pentru că se pôtă cerși.

Rădămat pe nesce cărji se târa cu anevoiă pe stradele mării capitale.

Forțe întunecată era ideea în capul său, că el fî odinioară conducătorul eteriei, că cu două săbii se luptase cu o sută de dușmani, că dimpreună cu soții săi sburără într-o mare de foc cătră cer, — și acum se târa prin stradele uricului Stambul ca un cerșitor schilav, care din cauza ostenelei

e silit să se pună jos în fiecare colț de stradă și să umble cu cărjile subuori, o iconă de compătimire pentru trecători.

Nimenui nu-i cerea nimic; ici colea îi mai da câte un Moslim milos câte ceva, dăr elă nici odată nu le mulțămia, nici nu se uita la ei; elă se gîndea numai la aceea, că elă pote nu e Iordache acela, care a condus pe eteriști în sute de lupte.

Mergînd elă așa cufundat în visurile sale ajunse pe piața Hebdomon. Aici vîdu o mulțime nenumărată de omeni, cari se îndreptau cătră porțile palatului. Și pe elă îl răpi curentul celor cari se îndesau.

În mijlocul pieții anunța un strigător ceva cu o voce răgușită printre sunetul tobei.

Schilavului i-se pără, că aude numele său. Cu atențiune ascultă la cuvintele strigătorului.

„Musulmanilor! Popor drept-credincios! Prin grația puternicului nostru stăpănitor, vi se arată vouă înaintea porților palatului capul lui Iordache, al răsvrătorului, care din ordinul înaltului divan a fost astăzi decapitat.

Veniți de-l vedeți! Alah să fiă cu fiăcare drept-credincios!

Cu uimire auți Iordache vestea această. Capul său înaintea porții palatului Hebdomon? Iordache înviat din morți, și totuși decapitat?! Aceste cuvete îi turburără capul cu totul. Se făcu sêra, până când îi succese să esă din mulțime.

Înaintea porții sta pe o estradă acoperit cu purpură un vas larg de argint, pe care se afla capul tăiat al unui tîner de o frumșe ideală, cu genele plecate, cu buzele întredeschise, însă cu mândria nobilă a libertății pe fruntea fără crețe.

Iordache cunoscu capul — era al lui Mariot.

Din sfert în sfert de oră anunța răgușita voce a strigătorului următoarele mulțimei, care sta cu gurile căscate:

— Vedeți capul răsvrătorului Iordache, care a fost astăzi decapitat din ordinul înaltului divan! Alah să fiă cu fiăcare drept-credincios!

Iordache ascultă și tăcu.

trad. de C. Sc.....

și direcția tîrgului trimite unu omu care se' aducă vite fătă vre-o plată. Tote cheltuielile de transport, de întreținere a vitelor în tîrgu, până la vânzare, sunt făcute de tîrgu și se achită de proprietar, numai după vânzarea vitelor.

Cumpărătorii, de asemenea, au avantajul d'a face cumpărările lor într'unu mare tîrgu unde sunt siguri că voru găsi vitele ce le trebuie, de ori-ce calitate și fel.

În aceste condițiuni înființat, tîrgul de vite dela Constanța e de natură a da o puternică impulsie comerțului român de vite, și în același timp e de mare utilitate și pentru provincia română de peste Dunăre. Și aceste avantaje voru fi încă mai mari, când ambele țăruri ale Dunării voru fi legate printr'unu podu peste Dunăre, lucrare care nu va întârzi d'a deveni o realitate.

Înființarea tîrgului dela Constanța trebuie deci să fiă primită cu bucurie de toți Românii, răspundendū unei trebuințe bine simțite a țării.

Primul tîrgu de vite oficialu la Constanța va avea locu la 3 15 Octomvre viitoru.

Împrumutul de 50 milioane franci.

Sub acestu titlu cetim în „Curier Financiaru“ din Bucuresc:

Acum patru săptămâni, *Deutschebank* și *Dresdnerbank* au oferit subscripțiunei publice împrumutul de 50 de milioane ce contractase *ferm* cu guvernul român. Subscripțiunea a făcutu, după cum se scie, unu mare fiasco atât în țară, cât și în piețele financiare ale Europei, unde ea fusese deschisă.

Acestu fiasco e încă multu comentat și mulți financiar din străinătate ne ceru deslușiri cât se pôte de precise asupra cauzelor, care l'au provocat.

Este în adevăr foarte curiosu de a vedea, că împrumuturile noastre, cari subscriu totdeauna până în ierna trecută de 3, de 5 și de 10 ori, se nu mai pôte subscrie de rëndulū acesta niciodată, atunci când situația noastră financiară n'a primitu nici o schimbare în sine și când nici unu evenimentu politicu n'a venit să împietze asupra subscripțiunei. Preocuparea publicului financiaru este deci legitimă și din acestu punctu de vedere n'avem nimic de obiectat.

Der fiind-că s'au găsit omeni, cari se atribuie acestu fiasco guvernului român, datorî suntem să spunem aci, că din momentul ce guvernul a contractat acestu împrumut *ferm* cu casele de bancă mai sus indicate și și-a primitu banii, succesul împrumutului pentru densusul este deplin, scopul său atins. Acum, decă publicul din țară și din străinătate n'a voit să răspundă la apelul ce i'a făcutu *Deutschebank* și *Dresdnerbank*, acesta este o cestiune, care nu mai privește pe guvernul român, ci pe băncile cărora publicul le-a întors spatele.

Se scie, că la Bucuresc publicul propriu *disu* n'a scrisu nimic, la Berlin asemenea. Împrumutul deci a rămas în cuferile comerțului și câtorva bănci amice lui. Acesta este unu faptu constatatu oficialu, pe care nimeni nu l'ă mai pôte tăgădui astăzi.

Acei ce ne punu dinainte cota din Berlin, adecă că noulu 4% *externu* ar cota 85.60 și că acesta ar dovedi, că împrumutul s'a acoperit de public și că face chiar o primă peste cursul subscripțiunei, caută să acopere o situațiune care nu se mai pôte acoperi. Este în adevăr greu a crede, că publicul, care a refuzat unu titlu ce i-se oferea la subscripțiune cu 84¹/₂, se vie s'ă cără după donu săptămâni cu 85.60, pe când același titlu de 4%, care se plătesce totu în aur, se găsece în țară și în străinătate cu 82¹/₂, adecă cu 2% mai josu de cursul de 85.60, presupunendū că cheltuielile de transportu pentru plata couponului s'ar urca la 1/2 până la 1%.

Pentru cei ce vedu limpede dinaintea lor, cursul de 85.60 nu însemnează alta decăt, că *Deutschebank* vinde

într'o di lui *Dresdnerbank* și a doua di *Dresdnerbank* vinde lui *Deutschebank* și așa mai încolo, spre a menține unu cursu fictiv, pe când în realitate titlurile stau pe locu în cuferile lor.

Acestea însă sunt afaceri, cari privesc pe cele două bănci contractante. Ceea-ce ne privește pe noi este, că am fi putut evita rușinea ce a făcutu țării noastre băncile contractante, decă am fi datu o mai bună direcțiune lucrului și decă n'am fi lucratu cu rezezițiunea, cu care s'a lucratu.

Să nu ne facem iluziuni; în Germania, ca în tôte statele, sunt bănci de tôte mâna și de tôte trepta. Deci, decă ne-am fi îndreptat privirile către acele bănci, a cărora întinsă clientelă absorbte miliarde de franci, după cum au dovedit o diverse împrumuturi ale țărilor streine și chiar ale României, împrumutul de 50 de milioane ar fi fost înghițit de publicu ca o picătură de apă, fără a mai vorbi de noua ocaziune ce ni-se presintă pentru a așterne în același timp și bazele viitoare converșiunii, către care trebuie să avem neadormiți ochii.

Greșala deci ce amu comis este, că ne-amu adresat la bănci de a doua mână, fără experiență și fără clientelă întinsă, pe care o au Băncile de care vorbim, și acesta fără să ținem sēmă de legăturile în care se găsea țera atăt cu Băncile de primul rang din străinătate, cât și cu institutul nostru naționalu.

Interesul României este de a sta totdeauna în strînse relațiuni cu Prinții lunei de finance din străinătate, cari dispun de o clientelă în pozițiune de a-le absorbte la prima cerere miliarde de franci. Asemenea relațiuni sunt folositoare țării și creditului ei. A le neglija se a le alunga, este a comite cea mai gravă erore.

Literatură / Centrală Universităţii

Convorbiri Literare apară la 1-iu a fiecărui luni, sub direcțiunea lui Iacobu Negruzzi. Prețulu abonamentului pe anu, pentru Transilvania, Bucovina și Ungaria 15 lei. Exemplare cu numărul 1 leu și 50 bani în Transilvania, Bucovina și Ungaria. Abonamentele se adreseza la Administrația de-a dreptulū, strada Berzii 96, se: în Bucuresc, la librăriile: Socecu & C-ia, E. Grave & C-ia, S. Nerly; în Transilvania: la Librăriile: Ciurcu, Brașov; W. Krafft, Sibiu; „Concordia“, Năsăud; librăria diecesană, Blăși; în Bucovina, la Romuald Schally, Cernăuți; în Ungaria, la Klein, Arad; Librăria diecesană Caransebeș; în Austria, la Societ. acad. „România Jună“, Viena. Nr. 6 dela 1 Septemvre 1889, anul XXIII, are următorul sumaru: *I. Bogdanu*: Diploma lui Ioan Calimanu Asen. *Francois Ponsard*: Onore a banii, comediu, trad. de A. Naumu. (Urmare). *G. I. Lahori*: Hărtii vechi. Blăstem și carte de blăstem. *G. Crănuceanu*: Nomenclatura Româno-Latină (urmare). *Cervantes*: Don Quijote dela Mancha, trad. de S. G. Vărgolice (urmare). *Artur Stavri*: Să fugim de ochii lunei; Tîe (poesii). *I. Negruzzi*: Necrologu. Veronica Micle. Direcția: Strada romană 25. Editura și administrația stabilimentului graficu I. V. Socecu, Bucuresc strada berzii, 96.

„*La Liberté Roumaine*“ din Bucuresc va publica cu începerea dela 1 Octomvre **Drama din strada Polonă**, romanu originalu. Partea întâia: Ucigașul misterios. Partea a doua: Elena Manoilide. Partea a treia: Răsunarea unui bărbat. Partea a patra: Criminalul descoperit.

Abonamentul la diaru: Bucuresc: trei luni 11 lei, șese luni 22 lei. Provincia: trei luni 12 lei, șese luni 23 lei. Administrația strada Câmpineanu, 11. Bucuresc.

1) În ziua în care 4% român făcea în țară și în străinătate 83¹/₂, în același di comerțulu invita publicul la subscripțiunea noului 4%, adecă a același titlu cu 84¹/₂. Cu o asemenea inteligentă combinațiune, fiă-care înțelege, că nimeni nu e nebu să subscrie și să cumpere dela *Dresdnerbank* unu titlu, pe care îl găsea în același di cu 1% mai etinu.

Provocare.

Trecendū dela terminul ficsat pentru solvirea ratei a cincea din prețulu acțielor subscribe la institutul de credit și economii *Bistrițiana* deja 6 luni de zile, așaderă subscria direcțiune—cu provocare la §. 9 din statute — a conchis în ședința sa de ađi încassarea și a restanțelor din prețulu acțiunilor subscribe.

În sensul acestui conchis der, fiecare domn acționar este rugat, ca multu până la *finea lui Octomvre a. c.*, să binevoiască a solvi la cassa institutului nostru în *Bistrița* și restulū prețulu acțielor subscribe.

În urmă acei domni acționari, cari sunt în restanță încă și cu sume din ratele precedente, sunt din nou rugați, a-și achita cât mai curendū restanțele, căci la din contră se va procede contra densusilor conf. § 12 din statute, ér acei d-ni acționari, cari au semnat acții, fără ca să fi solvit până acuma ceva a contulū lor, sunt pentru ultima oră provocați a solvi prețulu acțielor subscribe, căci la din contră vor fi considerați ca și cum nu ar fi semnatu nici o acție.

Din ședința direcțiunei institutului de credit și economii „*Bistrițiana*“ ținutū în 29 Septemvre 1889.

Gavrillu Manu,
direct. executiv.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS.“

(Serviciul biuoului de coresp. din Pesta.)

Pesta, 8 Octomvre. Membrulū de onore alū academiei de științe, Andor Semsey, a dăruitū 100,000 fl. Academiei de științe unguresci spre a se escrie premii pentru lucrări, ce voru servi ca basă dezvoltării științifice. Unu îngrășător de porci din Kecske-met i-s'au furatū în teatrul popularu 14,450 fl. din buzunarulū vestei.

Berlinu, 8 Octomvre. În onorea Țarului, care e așteptat pe Vineri se va da sēra o reprezentați de gală la operă.—Conducătorul conservatorū Rauchsaupt a adresat diarulū „*Kreuzzeitung*“ o scrisore, prin care îi spune curatū, că se lapedă de elū.

Parisu, 8 Octomvre. După cea din urmă combinațiune, noua cameră se va compune din 365 republican și 211 opoziționali.

Bucuresc, 8 Octomvre. Dizolvarea camerei se consideră ca neapărată.

DIVERSE.

Unu milionarū în temniță. În Chiev a făcutu mare senzați în zilele acestea arestarea unui cămătarū milionarū, anume a jidanului Michelsohn. Afacerea principală a jidanului Michelsohn consta în aceea, că împrumuta bani copiilor minorenți din familii avute, cu polițe falsificate (anume elū cerea dela acești copii să imiteze iscălitura părinților lor.) Veniturile câștigate de Michelsohn prin astfel de speculațiuni le împărția cu funcționarii ruși, scăpând astfel de pedepsă. În modulū acesta aduse la sapă de lemn o mulțime de familii polone și totuși rămase nepedepsit de funcționarii superiori ruși, fiindcă procedura sa era în consonanță cu politica guvernului rusesc. Der acestă stare nu dură mult, căci după cum dice proverbul: „ulciorul până atunci merge la fântână până se sparge“, i-se infundă și jidanului Michelsohn. În rețelele, cari le întindea Michelsohn, căd de curendū și unu tinerū din familiă bogată rusescă, care prin influința sa la curte trase o dungă peste socotela lui Michelsohn, care fu și arestat. Cu ocaziunea arestării sale promise că va da o cauțiune de 200,000 de ruble, decă l'ă vor lăsa pe picior liber. Tribunalul respinse cauțiunea și l'ă puse pe Michelsohn la umbră.

Unu trenu rătăcit. Unu casu ne mai pomenitū în analele drumului de feru s'a întemplatū în 1 Octomvre a. c. Trenulū de persoane dintre Rochefort și Parisu, în locu să mērgă către Pa-

risu, plecā către Marennes. Abia după câțva timp observă conductorul, că nu merge pe drumul celu adevărat, întorse iute trenulū, însă se ciocni cu adevăratul trenu, care mergea către Marennes; mai mulți călători fură răniți, locomotivele au derailatū.

Monopolul pânii. S'a constituit la Londra o societate pe acțiun, care caută să monopolizeze vânzarea pânii. Societatea acesta a cumpărat 277 brutării. Pretinde că dispune de unu capitalu însemnat, astfel că, după cumpărarea brutăriilor în cestiune, va dispune încă de o sumă de 1,500,000 franci pentru cheltuielile de exploatare. Noua asociațiune și-a luat numele de *Bread-Union* (Uniunea pânii).

Doi regenți noi. În 1 Octomvre a. c. în tôte țacerea au intrat în funcțiunea lorū cea grea doi regenți (Capitani regenti) ai republicei San-Marino: Domenico Battori și Marino Nicolini. În cuvântările lorū de instalare promiseră sērbătorește, că voru trăi în pace cu tôte statele Europei; ei deci nu voru pretinde credite pentru pregătiri de războiu și așaderă pacea Europei din partea acesta nu va fi amenințată. Republica San-Marino are o întindere de 1, 2 miluri pătrate, are ceva peste 7300 locuitori, și cu tôte astea are două consilii: unul mare de 60 membri și altul micu de 12 membri pentru legislativă. Capitani cei doi pentru executivă se alegu pe câte o jumătate de anu. Cheltuielile și veniturile republicei sunt de câte 70,000 franci, datoria de statū 21,000 fl. Armată are 1189 omeni.

Dragoste postumă. Se comunică din Londra următorea istorie: Conte Hatzfeld, ambasadorū alū Germaniei la Londra, venindū în cērtă cu nevastă-sa, s'au despărțit, ne mai putendū trăi împreună din cauza urei nedumerite. Multu timp au trăit astfel, când o mică împrejurare făcu ca ura să dispară și contele să jure érași iubire fostei sale soții. Acum scriile comunică, că ambasadorul se va cununa din nou cu ea.

Cunună. D-lū Ionu Al. Frateșiu comerciantu în Brăila, fiulū preotului Alexie Frateșiu din Prejmeru, și D-șora *Reveica Comșa* fca preotului Nicolae Comșa din Covasna, își voru serba cunună Duminecă în 1 (13) Octomvre 1889 în Biserica gr. or. din Covasna.

Cursul pieței Brașov

din 8 Octomvre st. n. 1889.

Bancnote romănesci	Cump.	Vënd.
Argintu românesc	9.38	9.41
Napoleon-d'ori	9.44	9.48
Lire turcesc	10.71	10.74
Imperiali	9.71	9.74
Galbini	5.57	5.59
Scris. fonc. „Albina“ 6%	101.—	102.—
„ „ 5%	98.50	99.—
Ruble rusesc	1.25	1.24
Mărci germane	53.20	53.50
Discountul 6—8%	pe anu.	

Cursul la bursa de Viena

din 7 Octomvre st. n. 1889.

Renta de aur 4%	100.30
Renta de hărtă 5%	95.60
Împrumutul căilor ferate ungare	114.00
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare (1-ma emisiune)	99.90
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare (2-a emisiune)	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare (3-a emisiune)	113.—
Bonuri rurale ungare	87.30
Bonuri croato-slavone	105.—
Despăgubirea pentru dija de vinu unguresc	99.50
Împrumutul cu premiul unguresc	138.—
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	127.50
Renta de hărtă austriacă	83.95
Renta de argint austriacă	84.80
Renta de aur austriacă	110.50
Losuri din 1860	137.75
Acțiunile băncii austro-ungare	922.—
Acțiunile băncii de credit ungar.	317.25
Acțiunile băncii de credit austr.	306.75
Galbeni împărătesc	5.67
Napoleon-d'ori	9.47
Mărci 100 imp. germane	53.57 ¹ / ₂
Londra 10 Livres sterlinge	119.65

Editoru și Redactoru responsabilu:
Dr. Aurel Mureșianu.

Nru. 9671—1889.

52.M.1

PUBLICAȚIUNE.

„Budgetul asupra percepțiilor și erogațiilor comunei orașului Brașov pro 1890“ dimpreună cu toate aclusele se află în decursul de 15 zile, în sensul §. 125 al art. de lege XXII din 1886, în biroul primarului, strada căldărarilor, Nr. 519-a, spre esaminare din partea fiecărui.

Fiecăruia, care este supus dărei comunale îi stă în liberă voie ca până în 20 Octomvrie a. c. să și așternă subscrierului magistratului eventualele observațiuni.

Brașov, 5 Octomvrie 1889.

Magistratul orașenesc.

Numere singurate din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se pot cumpăra în tutungeria I. Gross, și în librăria Nicolae Ciureu.

„ALBINA“

55,18

Institutul de credit și de economii FILIALA BRAȘOVŪ

Amanetază hârtii de valoare

ȘI DE CELEA ROMĂNESCI

până la 85% din valoarea lor după cursul de zi, și anume cu interese de

6% decă suma împrumutului trece peste v. a. fl. 1000.

6 1/2% decă suma împrumutului este sub v. a. fl. 1000.

Informațiuni mai de aproape se pot lua zilnic în biroul institutului, piața No. 90, dela 8—2 ore d. p.

Avisul d-loru abonati!

Rugam pe d-nii abonati ca la reînnoirea prenumerațiunei să binevoiască a serie pe cuponul mandatului postal și numerii de pe fâșia sub care au primitu țiarul nostru până acuma.

Totodată facem cunoscutu tuturor D-loru abonati, că mai avem din anii trecuți numeri pentru complectarea colecțiunilor „Gazetei“, precum și câteva întregi colecțiuni, pentru cari se pot adresa la subsemnata Administrațiune în casu de trebuință.

Administraț. „Gaz. Trans.“

Preparatele antiseptice

ale lui

Dr. GUST

pentru îngrijirea dinților și a gurei au unu efectu escelentu, curățitoru, conservatoru și întăritoru asupra organelor gurei.

Aceste preparate conținut atară de cele mai bune materii tolosite până acuma spre acestu scopu, și noue mijloce cu unu efectu însemnatu antisepticu, adecă care împedecă stricarea séu putredirea dinților, precum și înbolnăvirea gingiilor.

1 flaconu cu apă de gură à 50 cr. și à 1 fl.

suficientă pentru mai multe săptămăni.

1 cutioră cu prafu de dinți à 25 cr. și à 50 cr.

1 borcanelu cu pastă de dinți à 40 cr.

Depositulu principalu la FRIEDRICH STENNER, farmacia la „LEULU DE AURU“ în Brașov.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabilu din 1 Octomvrie 1889.

Table with multiple columns for train routes (Budapesta-Predealu, Predealu-Budapesta, B.-Pesta-Aradu-Teius, Teius-Aradu-B.-Pesta, Copșa-mică-Sibiu, etc.) and rows for various stations and train types (Trenu accelerat, Trenu omni-bus, etc.).

Notă: Numerii încadrați cu linii grôse însemnăză orele de nôpte.